

Bij deze Courant hebbt een Vervolg.

FRANKFORT, den 12. October.

Volgens berichten uit Zante, van den 23. September, zou Ibrahim-pacha op de aanmaning van den Engelschen admiraal, om niets te ondernemen; geantwoord hebben, dat hij geene orders te ontvangen had, dan van Konstantinopel. Evenwel bovent de plaats en krijgsverrichtingen van de Engelsche vloot penderzaam ontzag in, om de Egyptenaren van het plan van eenen aanval op Hydra te doen afzien. Ibrahim-pacha heeft 4 tartaren naar Konstantinopel gezonden, om het bericht der aauzegging van den admiraal Cochrane over te brengen, en men is zeer verlegen over de verneemen; wat de Porte op dit bericht zal doen.

De vroegste tijding uit Corfu, van den 25. September, komt van eene Grieksche zijde.

De vereenigde Engelsche en Fransche eskaders bevinden zich voor Navarino en Modou, waar zij niets laten in- of uitgaan. Een Tunisch fregat wilde de haven van Navarino uitzeylen, maar een Engelsch fregat gaf hetzelfde, na eene waarschuwing, de volle laag, waarop het spoedig terugkeerde. Intusschen zet lord Cochrane zijne operaties voort; hij heeft zich van Anaticos en Vassiladi meester gemaakt. Den 18. September is het Russisch eskader te Napoli di Romania binnen geloopt.

Dit zijn Grieksche berichten, die zeer belangrijk zouden zijn, indien zij bevestigd wierden, omdat zij geen twijfel zouden overlaten, nopens het bepaald voornemen der drie mogendheden; het vuren van het Engelsche fregat zou inderdaad een begin van vijandelijkheid zijn.

WEENEN, den 5. October.

De graaf Villareal is alhier aangekomen. Hij is, naar men verneemt, overbrenger van de instructien, van wege Z. M. den Keizer van Brazilië, betrekkelijk de aanvaarding van het regentschap van Portugal door den infant don Miguel.

Berichten uit Alexandria, van den 8. Augustus, geven de volgende beschrijving van de nieuwe expeditie:

Eerste afdeeling; bevelhebber, de kapudana-beg. Onmiddellijk onder zijne bevelen staan: 2 linesschepen en 5 fregatten uit Konstantinopel, de eerste van 84 stukken. Onder de bevelen van rialo-beg, 3 fregatten uit Tunis; 9 korvetten uit Konstantinopel, 1 brik uit Tunis. — Tweede afdeeling, enkel Egyptische schepen op den Europeischen voet ingerigt. Bevelhebber Moharrem-beg, gouverneur van Alexandria, 4 fregatten van 64 stukken, 14 korvetten, 3 brikken, 1 goelet, 1 brik en 5 goeellen en schoeners, 6 branders, te zamen 31 Egyptische zeilen. — Afdeeling transportschepen: 10 gewapende Egyptische brikken, tevens tot geleide dienende, 1 gewapende Egyptische schachhur, 25 gewone Turksche transportschepen, 5 Europeische koopvaardischepen. Te zamen 41 transportvaartuigen; en de sterkte van de geheele expeditie 92 zeilen.

Het eerste regiment infanterie, hetwelk zich aan boord der vloot bevindt, is 3700 man sterk; en staat onder het bevel van Achmed-beg. Bovendien zijn nog 100 man kavallerie ingescheept (*). — Levensmiddelen en krijsbehoefden heeft men in overvloed; aan geld is een miljoen Spaansche daalders ingescheept geworden. — De Algerijnsche schepen (1 fregat van 64 en 1 korvet van 44 stukken) zijn te Alexandria teruggebleven. Letellier en acht Fransche officieren bevinden zich aan boord der expeditie. De matrozen, op de Egyptische schepen bestaan uit 3000 Arabieren van de nieuwe ligting.

HAMBURG, den 12. October.

Er is een Russisch fregat naar Kopenhagen gezonden, om den admiraal Siniawin, die met een gedeelte der Russische vloot van Engeland is teruggekeerd, den last te brengen, om naar de Middellandsche Zee af te zeylen; doch het eskader was reeds vertrokken. Intusschen heeft men te Helsingoer loodsden gehoord, die het eskader verwachten en naar Engeland brengen zullen.

PARYS, den 11. October.

De jongste tijdingen uit Madrid melden het volgende omtrent de zaken van Catalonie: — Het leger, dat van de Portugeesche grenzen komt, rigt zich op Daroca. De brigadier Manso heeft de opstandelingen bij Hostalrich geslagen. De brigadier Baza heeft ze uit den omtrek van Gironna verjaagd. Zij zijn mede van Cardona teruggedreven. De twee voornaamste opperhoofden van den opstand, Jeps del Estanys en de Caragol, twisten openlijk met elkander.

H. M. de Koningin van Spanje zal zich naar Saragossa begeven, zoo het schijnt om eene gelofte aan de maagd del Pilar aldaar te betalen.

Het kapittel van Valencia heeft den Koning van Spanje 400 oncen goud aangeboden. Zijne Katholieke Majesteit heeft die gift voor het leger van Catalonie bestemd.

Tot de gruwelen, die de rebellen in Catalonie gepleegd hebben, behoort, dat eene hunner benden, onder bevel van den Franciscaner monnik Agual, eenen troep vlugtelingen, mannen, vrouwen en kinderen, aan welke men den naam van negros of liberalen gaf, van plaats tot plaats heeft vervolgd, tot dat zij allen afgemaakt waren. Een man werd in tegenwoordigheid van zijne vrouw verbrand, nadat men deze eerst ontzettend had mishandeld.

De gewezen intendant-generaal van politie in Spanje, de heer Recacho, is te Parijs aangekomen.

De graaf Capò d'Estrias (benoemd president van Griekenland) heeft dépêches uit Petersburg ontvangen, en dadelijk daarop een renbode naar Italië gezonden.

Van den graaf van St. Leu (Lodewijk Buonaparte, gewezen Koning van Holland), is onlangs een werk uitgekomen, getiteld: » Proeve over de versificatie. » Hij verklaart zich daarin tegen het rijm voor de Fransche poëzij. De tijdschriften oordeelen, dat zich voor de rijmlouze poëzij veel laat zeggen, doch dat, als men aan de toepassing der stellingen komt, de proeven altijd mislukken, gelijk ook die van den graaf van St. Leu wederom mislukt is.

Het dagblad de Quotidienne zegt heden, voor de zelfde zaak te strijden als de hooffden van den opstand in Catalonie. Dit zelfde blad heeft

(*). Wanneer de uit Corfuontvangene opgave juist is, dat deze vloot 5000 man infanterie en 500 ruiters in Morea aan land gezet heeft, moet zij op de Aziatische kusten of op Candia nog troepen aan boord genomen hebben.

dezer dagen de bulle van den Paas, betrekkelijk de gesloten overeenkomst met het gouvernement der Nederlanden, hemelhoog verheven.

AMSTERDAM, den 12. October.

Koninklijke prijsuitdeeling aan de koninklijke akademie van beelden- en kunsten alhier had gisteren plaats. De raad der akademie, onder het voorzitterschap van den edel groot achtbaren heer Burgemeester dezer stad, te dien einde, in het gewoon lokaal vergaderd zijnde, waar zich een aantal uitgenoodigden, zoo uit de stedelijke regering, regterlijke magt alsmede uit de verschillende wetenschap-, geleerdheid- of kunstbevoorde- rende maatschappijen bevond, werd de vergadering des voormiddags te elf ure, met eene gepaste aanspraak van den president geopend, gevolgd van eene ter zake dienende redevoering door den heer G. van der Jagt, waarna de uitreiking der eereblijken aan de onderscheidene bekroonde leerlingen door den heer de Vos geschiedde.

Ter zelfder gelegenheid werd ook de verdienstelijke J. Kraner, winnaar van den hoogsten eereprijs der akademie, zijnde een pensioen van twaalf honderd gulden 's jaars, gedurende vier achtereenvolgende jaren, ingevolge de bestaande verordeningen van Z. M. den Koning, bekroond; welk pensioen hem door heeren beoordeelaars der bouwkundige teekeningen, naar een opgegeven onderwerp, gedurende den jongstleden wedstrijd in liet vak der bouwkunde, vervaardigd, was toegekend; wordende genoemde bekroonde bovendien met het lidmaatschap der koninklijke akademie, naar gewoonte, beschenken.

Dat deze plegtigheid op nieuw getruide van den kust kweekenaar des gouvernements en den meer en meer ontwikkelenden kunstijver der nederlandsche jongelingschap, behoort geen nadere aanwijzing. Hoewel blaar dan ook de mond van eenige bedrachten en schimpzuchtigen hier of elders op de voortbrengselen onzer nederlandsche schilders, teekenaars of andere beoefenaars der beeldende kunsten moge verspreiden, zich zelfs en dan niet onthoudende, nationale inrigtingen op eene hatelijke of onverstandige wijze te be- of veroordeelen, welke het Z. M. onzen geeerbiedigden Koning goeddacht, ter aanmoediging, leiding of uitbreiding der herboren zucht voor het schoone en goede, daar te stellen: het heden logenstraft hare schaamteloosheid reeds ten deele, en de toekomst zal zulks volkomen doen.

Mengelwerk.

OVER DEN TEGENWOORDIGEN STAAT VAN NEDERLAND; SEDERT DES VREDE.

Het ware zeer te wenschen, dat wij omtrent ons Vaderland zulke nauwkeurige opgaven hadden, als Frankrijk en Engeland, door de pen van den grooten staatshuishoudkundigen DUPIN, mogen bezitten, (zie ons No. 119). Dit is echter niet het geval. Wij moeten ons dus met eenige zeer algemeene, vlugtige opmerkingen vergenoegen, die wij in geen deele met de keurige bescheiden van dien kundigen schrijver willen gelijk stellen, maar enkel aangezien hebben als eene geringe bijdrage tot de beantwoording der vraag: Is Nederland, sedert 1815, vooruitgegaan, en doet het zulks nog op den duur? Wij zullen voornamelijk onze aandacht vestigen op de Noordelijke Provinciën, die ons het beste bekend zijn.

Men hoort algemeen de klagt, dat de handel verachtert; dat onze bronnen van bestaan niet meer vloeijen, dat onze hoop, in 1814 opgevat, te leut gesteld is, — en wat dies meer zij. Geheel kunnen wij dit niet ontkennen. Eenen aanwas, zoo als van Frankrijk en Engeland in dat tijdvak, zou men bij ons te vergeefs zoeken. Onze toestand stond in 1813 geenszins met dien van Frankrijk in 1815 gelijk. Door vreemde legers overstroemd, die ons (wezenlijk niet om niet) van eenen vreemden tiran kwamen verlossen, heugt het wel Overijssels en Gelderlands inwoners nog zeer goed, hoe de Pruisen in die gewesten hebben huis gehouden. Nogtans verschilde dit zeer aanmerkelijk bij hun gedrag in Frankrijk, waar volkshaat de natuurlijke brutaliteit van den Duitschen soldaat nog kwam scherpen en verbitteren. Ons konden zij niet haten, want onze opstand opende hun de deure des lands, zoo dat hij, die zijne vrouw en dochters voor de kozakken wist in veiligheid te stellen, en den Duit-scher rijkelijk van alles verzorgen kon, er nog al tamelijk afkwam. De Franschen hadden den tijd niet, zich voor hunne tegenspoeden en onze ongehoorzaamheid op ons te wreken, want zij moesten terug, anders zouden die braven ons wel het lot van Lubeck en Hamburg, of misschien wel van Smolensko, hebben doen onderwinden. De provincie Holland bleef dus genoegzaam geheel van inlegering of doortogt der uitheemsche krijgsvonden vrij, wanneer men eenige Engelschen uitzondert, die zich thans voorbeeldig gedroegen, en de snel doortrekkende Kozakken van BENKENDORFF. De schade, hier geleden, is dus niet te vergelijken. Maar de rampen der overheersching niet alleen, maar der geheele vroegere afhankelijkheid van Frankrijk, drukten toch geweldig zwaar op het uitgeputte land, hetwelk daarbij nu nog een leger scheppen, zich geheel op een vasten voet inrigten, en de tot niet gebragte geldmiddelen weder in eenige orde moest brengen. Dit alles, echter, hoopte men, zou spoedig en rijkelijk schikken door de opene zee, en den herstelden koophandel met alle volken. Wezenlijk scheen dit in 1814 uitnemend te gaan, en wien Rotterdam of Amsterdam zag, moest juichen in het vooruitzicht op eene spoedige herleving van al het vervallene. Doch Holland was sedert negentien jaren (wanneer men den bedriegelijken vrede van 1802 mederekent) niet meer de markt van Europa; en een vertegde markt wordt zoo spoedig niet weder hersteld. Evenwel zou er nog veel aan te doen geweest zijn, blijkens het voorbeeld van Hamburg; hetwelk niet minder, ja nog meer geleden had dan Amsterdam, en toch tegenwoordig een gewigtiger deel aan den wereldhandel heeft dan onze hoofdstad. Maar de vereeniging van België, hoe wenschelijk en in vele opzigten voor ons heilzaambrengend, verwirkte het standpunt, waaruit onze Regering te ver en altijd den handel beschouwd had, namelijk als de hartaar van Nederland, dien men zoo veel mogelijk beschermen, en de meest mogelijke vrijheid verzekeren moest, zoo dat WILLEM IV. in 1751 reeds

over een *Porto Franco* dacht; een maatregel, die waarschijnlijk *Amsterdam* weder tot de oude wereldstad zou hebben gemaakt. Thans eische *Belgie* eensdeels bescherming, en dus handelsbelemmeringen voor zijne talrijke fabrieken; anderdeels maakte *Antwerpen* zich gereed, om met hare heerlijke haven in de breede, altijd stroomende *Schelde*, het sinds ruim twee eeuwen vernederde hoofd weder op te halen, en ook haar aandeel aan den grooten handel te nemen, waartoe hare voortreffelijke ligging haar zoo zeer gerechtigd. Beide deze oorzaken hebben belet, dat *Amsterdam* niet dien vooruitgang heeft mogen genieten, dien zij in 1814 verwachtte, waarop zij ook, naar den aard der zake, en volgens het voorbeeld van andere koopsteden, regt scheen te hebben. De wetten van October 1816, van April 1819 en meer anderen, zelfs onder het meer liberale stelsel van 12 Julij 1821, hebben den *Hollandschen* handel aan zoo vele belemmeringen, ophoud en last (om nu niet eens van de somtijds hooge regten te spreken) blootgesteld, dat vele kooplieden de moed ontzoonk, en dat zij geliquideerd hebben, of — in de *Effecten* gegaan zijn. De koffijbelasting in 1819 heeft overal doodelijke uitwerkselen op den handel gehad. Wij weten van goederhand van verscheidene *notabele* huizen in onze groote koopsteden, die, liever dan het ophoud en de knevelarijen der oppoosten te ondergaan, van dien tak zijn afgestapt. De tweede hand leed daarbij het meeste; deze is ook grootendeels weg, daar eerste huizen zich thans met de werkzaamheden bemoeijen, die deze achtbare middelstand te voren uitsluitend verrichtte. Wat heeft niet *Schiedam* door een drukkend stelsel geleden, hetwelk eerst onlangs door 's Konings wijsheid met een beter verwisseld is, sedert welken tijd die belangrijke stad weder adem scheidt! Maar tien jaren heeft toch dat stelsel geduurd; en schoon de koffijbelasting reeds sedert 1821 afgeschaft is, hare gevolgen, het verleggen van den handel, duren nog voort.

Maar wij beschuldigen daarom de regering niet. Misschien waren de stelsels van handelsvrijheid en bescherming der nijverheid onverenigbaar; misschien moest een van beiden zwichten, maar het is ongelukkig, dat dit lot juist aan *Holland* is te beurt gevallen. Vervolgens zijn de duur ingekochte koloniale goederen uit de Oost door hare lage prijzen in 't vaderland, aanmerkelijk tegen gevallen, zoodat er een tijdstip bestond, waarop ieder binnenvallend schip zeker verlies voor den koopman was; hoe rijker de lading des te grootere schade! Daarbij kan men niet ontkennen, dat het veel aan den ouden ijver en de oude werkzaamheid hapert. De *Amsterdamsche* kooplieden hebben den handel in huiden uit *Zuid-America*, dien zij te voren dreven, geheel aan de *Antwerpenaars* laten in handen vallen, welke die tegenwoordig regelregt uit *Buenos-Ayres* gaan halen. Er heerscht te *Amsterdam* eene lusteloosheid voor den waren handel, eene overhelling naar den effectenhoek, die allerbeklagelijkst is. Kan men deze bron van onheilen dempen, zoo zal er veel gewonnen zijn.

Na dit kort overzicht der redenen, waarom ons land door den handel (die rijke bron van welvaart, waaraan *Nederland* nog zijne overgehoudene schatten te danken heeft) niet naar verwachting vooruitgegaan is, zal ik nu verder het land van gewest tot gewest nagaan, om te zien of er nog niet zeer vele sporen der oude welvaart zijn overgebleven, ja, of die zelfs over 't algemeen niet vermeerderd.

Noord-Holland met de hoofdstad maken een begin. Nergens zijn de sporen van verval in ons vaderland kennelijker dan hier, althans in de steden aan de *Zuiderzee*. Van *Amsterdam* is reeds gesproken. Men moet zich door den uitwendigen glans en de toenemende welvaart niet laten misleiden. Dit zijn hoogst bedriegelijke teekenen van welvaart; het zijn misschien bloemen, die op eenen tijdstip bloeien! Zeevele huizen staan er in *Amsterdam* leeg, en het is nit de zeelijken zeker, dat *Hamburg* meer schepen ontvangt. Door de vele goederen, die de stad nog telt, wordt de armoede wel gelenigd, doch er is zekerlijk geene toenemende welvaart. Misschien geeft het ontworpen *Entrepôt* (in de *Rapenburg* Gracht) in tijd en wijle iets goeds! De bevolking is sedert 1812 met 20,000 zielen vermeerderd. De scheepsbouw is weder aangewakkerd, en ook de nieuw ondernomene haringvisserij uit de hoofdstad was niet geheel ongelukkig. Maar het betreurenswaardige *Enkhuizen*, tot een klein gedeelte niet alleen harer vorige welvaart, maar zelfs van haren vorigen omtrek verminderd! En *Edam* en *Monnikendam*, wat zijn zij bij 't geen ze vroeger waren? En *Hoorn* zelfs, hoezeer thans nog eenigermate door den kaashandel bloeiend, zal zoo min als *Enkhuizen* kunnen vergeten, dat de hoofbron van welvaart aldaar, scheepstimmerwerven en *Indische* handel, hetzelfde door de mannen van 1795 baldadig ontruikt is!

Aangenamer gezigt leveren ons de *Noordhollandsche* dorpen, benevens *Alkmaar* en *Haarlem*, waar nog altijd veel welvaart heerscht. De handel in kaas is door verzending op *Engeland*, alwaar dezelve door de lagere klassen gebruikt wordt, zeer toegenomen, en uit hoofde van de aanmerkelijk lagere prijzen bij de beste *Engelsche* kazen, zal dit vertier wel blijven aanhouden. *Alkmaar* heeft daar jaarlijks een debiet van wel 8 miljoen ponden. *Haarlem*, in 1813 tot de diepste laagte vervallen, heeft sedert het hoofd omhoog verheven. Misschien heeft geene stad van ons land na den *Plag* zoo veel aan de omwenteling te danken, zonder welke zij gevaar had van verkomens slooping. Thans zijn de huizen, wat den prijs betreft, staande, voor eenigen tijd waren dezelve nauwelijks te bekomen. De fabrieken zijn nog wel in het diept verval, doch de nabijheid der hoofdstad, waaryan vele inwoners zich des zomers in *Haarlems* bekoorlijke waranden vestigen, en andere takken van bestaan, doen de stad weder herleven. — *Lejden* gaat nog meer voort. Aldaar zijn thans stellig geene huizen van eenige uitgestrektheid meer te bekomen; men heeft aan de regering reeds voorgeslagen te bouwen, mits voor eenige jaren vrijdom van verponding verleende; dit is aan de *Gedeputeerde Staten* verzonden geworden, die hetzelfde, naar men verzekert, geweigerd en dus begrepen hebben, dat een leege dop beter was dan een half ei, want nu bouwt men niet. Ook de fabrieken gaan, dank zij het debiet door de *Handelmaatschappij!* thans redelijk wel; en sommigen stelsel. De beroemde Hoogeschool bloeit meer dan sinds 40 jaren, en telt tusschen de 5 à 600 studenten. — De verbeteringen, sedert eenige jaren aan 's Konings residentie toegebragt, zijn in de *Letteroefeningen* uitvoerig aangewezen, en ongetwijfeld heeft 's *Gravenhage* meer dan eenige andere stad na 1813 gewonnen, daar zij anders met het lot van *Haarlem* bedreigd werd. Dat zij de verblijfplaats des Konings is, misgunt haar niemand; die eenige kennis heeft van de geschiedenis van ons land; maar iedereen vraagt: waarom is zij de zetel der *Handelmaatschappij*? Wat heeft zij gedaan om dit voorregt boven *Amsterdam* te verdienen?

Men behoeft slechts éenen dag te *Rotterdam* te vertoeven, om te zien, dat aldaar veel meer vertier en drukte is dan te *Amsterdam*. Doch ook zonder dit oppervlakkige en onzekere blijk van welvaart, zie men slechts de jaarlijksche listjen van in- en uitgaande schepen in, om zich te overtuigen, dat *Rotterdam* naar evenredigheid minder van de zelfs ouden handel verloren heeft dan de hoofdstad. Eerzogenoemde koopstad heeft door hare ligging voordeelen, die de tweede mist. De stoombootvaart zowel als de binnenlandsche scheepvaart, door de *Maas*, hare vele armen en de *Schelde*, zoo ongemeen begunstigd, hebben haar, zelfs ten tijde der *Fransche* dwangheerschappij, nog altijd in stand gehouden. Men doet van daar ondernemingen ook naar *Zuid-America* en *Braasilje*; en de welvaart der stad blijkt uit de kostbare ondernemingen, aldaar gedaan: de bouw der nieuwe *Beursbrug*, en de geheele vernieuwing van

het Raadhuis, welke tonnen gouds moet kosten. Te *Schiedam* zijn de nieuwe besluiten, omtrent de branderijen nog nauwelijks bekend, of de stad herleeft; de haven kan nauwelijks meer de schepen bevatten; alle branderijen zijn in alle werkzaamheid! De visschersplaatsen *Vlaardingen* en *Maassluis* houden zich staande, meer niet; echter iets beter dan in vorige jaren. Beschouwen wij de *Zuid-Hollandsche* dorpen, zoo is ook daar de toenemende welvaart niet te miskennen. Men reize slechts van *Lejden* naar *Woerden*; welk een aantal kalkovens en steenbakkerijen, die volop werk hebben! Hoe vele dier steenovens vindt men niet te *Ouwkerk* aan den *Yssel*, die meer arbeid hebben dan zij kunnen afdoen, en waar men kapitalisten vindt (zoo verzekerd wordt) van halve millioenen! Hoe bloeit de omtrek van *Capelle aan den Yssel*, door het maken van Stoombooten, die dan verder op het eiland *Fijenoord* over *Rotterdam* niterust worden! Hoe wel gaat het *Papendrecht*, *Sliedrecht* en *Giesendam* en die geheele zoom der *Merwe*, tot nabij *Gorinchem*, door het maken van hoepels en vooral door aannemingen! *Dordrecht* echter kwijnt zeer: de oudste stad van *Holland* ziet haren ouden luister zeer tanen! De zalmvangst in de *Lek* moge verminderd zijn; men vindt in den omtrek van *Schoonhoven* nog altijd zeer welvarende dorpen, hoezeer *Schoonhoven* het lot aller kleine steden in *Holland*, vermindering, ondergaat. — *Gorinchem* bloeit door den graanhandel als een hoofdpuut, waar de groote wegen van gemeenschap tusschen *Amsterdam* en *Antwerpen* zoo te lande als te water (door het *Zederik-Kanaal*) en *Rotterdam* en *Nijmegen* over de *Merwe*, zich kruissen.

Het gewest *Utrecht* heeft in de laatste jaren veel verbeteringen ondergaan. De kleine stadjes kwijnen, gelijk in *Holland*; te *Montfoort* ziet het jammerlijk uit, en ook *Ysselstein* bloeit niet; maar *Utrecht* is sedert eenige jaren eene der welvarendste steden van ons Koninkrijk geworden, als markt van het beste en vruchtbaarste gedeelte der provincie, woonplaats van vele aanzienlijken, zefel van verscheidene fabrieken en van de Hoogeschool, die in de laatste jaren in aantal van studenten bijna verdubbeld is. Het aanleggen van straatwegen van *Utrecht* op *Amsterdam*, op *Amersfoort*, van daar op *Deventer*, op *Arnhem*, op *Soestdijk*, die nu eersdaags voltooid van *Arnhem* op *Amsterdam* door het barste gedeelte der *Stichtsche* heiden, hebben reeds de weldadigste vruchten gedragen, of moeten die nog voortbrengen. Overal verheffen zich nieuwe lusthoven en zelfs geheele buurten van rijke *Hollanders*, die deze bekoorlijke streken komen genieten (men denke slechts aan *Rijzenburg* bij *Driebergen*). Hier vooral ziet men het nut dezer wegen in het scherpe contrast, b. v. van den weg van *Utrecht* op *Soestdijk*, die, welke van *Zeist* naar *Soestdijk* regtstreeks over de heide loopt, en waar, zoo ver het oog reikt, geen spoor van bebouwing of menschelijk verblijf te vinden is, of de heide tusschen *Hilversum* en de *Vuursche*. Maar die heide zal eens bebouwd worden door middel van straatwegen!

Wij gaan over tot *Zeeland*. De nieuwe haven van *Middelburg*, door 's Konings mildheid gegraven, heeft nog weinig vruchten gedragen voor die weleer zoo kooprijke stad, die thans meestal van hare renteniers, en van de markt des eilands *Walcheren* moet bestaan. *Vere* is tot het diepst mogelijke peil, waartoe eene stad immer kan vervallen, gezonken. Sporen van afbraak en armoede vertoonen zich daarin op iederen voetstap. Doch *Flissingen* bloeit, en de geheele provincie draagt blijken van een welvarenden landbouw, die zich van de ongewone laagte der veldvruchten, welke sedert eenige jaren heerschte, allengskens herstelt.

Nergens gaat de bevolking zoo sterk voort als in *Noord-Brabant*, waar dezelve sedert 1813 van 27,580 op 328,026 zielen beklommen is. De *Bredasche* heide wordt allengskens bebouwd, ook in de dorre woestijnen tusschen die stad en *Maastricht* leven, werkzaamheid en eindelijk welvaart verspreiden.

In *Gelderland* kan ook de grootste algemeene bloei die gedeeltelijke volksrampen slechts verzachten, niet wéren, welke de vruchtbare *Betuwe* zoo dikwijls teisteren. Ook 1820 en 1827 hebben daarvan de treurige ondervinding. Doch, gelijk altijd, overwint ook na de vruchtbaarheid van den grond en de weldadigheid der Natie die ongemakken. Ook hier is men vooral niet achterlijk gebleven in het aanleggen van straatwegen. Eenige *Geldersche* particulieren hebben dien van *Nijmegen* op *Kranenburg* aangelegd, die naderhand tot *Cleve* is verleugd. — Van *Arnhem* loopen drie straatwegen naar *Utrecht*, *Zutphen* en (eerlang) door de heide naar *Amsterdam*. Van *Zutphen* is een straatweg gemaakt naar *Apeldoorn*; eerlang zal er een van daar over *Gorssel* naar *Deventer* zijn, en men is bezig om een derden van *Zutphen* over *Vorden*, *Huurlo* en *Winterswijk* naar de *Pruissische* grenzen aan te leggen. De uitvoering van het plan van eenen straatweg van het *Katerveer* bij *Zwolle* over *Hattum*, *Elburg*, *Harderwijk* en *Nijkerk* naar *Amersfoort* is mede reeds begonnen. De welvaart der hoofdstad van *Gelderland* loopt in het oog: een reiziger, die dezelve in geene vijf of zes jaren gezien heeft, staat versteld geheel nieuwe voorsteden te ontmoeten; en er zijn niet alleen genoegzaam geene huizen in de stad te bekomen, maar de weg naar *Velp* is bijkans eene onafgebrokene reeks van huizen en buitengederen. De bevolking van *Velp* is binnen twaalf jaren zekerlijk meer dan verdubbeld, en de hooge waarde van huizen aldaar is het gevolg eener colonisatie uit *Holland*, die voor *Veluwezoom* allervoordeeligst is. — Eer de *Veluwe* zelve echter ontgonnen wordt, kan het nog lang duren, en dit is ook wel het geval met de heiden achter *Zutphen*. — De zee kust der *Keluwe* gaat, zoo men *Nijkerk* uitzondert, niet verloren. *Harderwijk* heeft het verlies eener hoogeschool nog niet hersteld; en haar haven, gelijk allen van deze kust, verzandte hoe lang zoo meer. Doch in *Overijssel* is de toenemende welvaart zichtbaar. In *Zwolle*, *Deventer*, *Kampen*, *Almelo*, *Enschede*, zelfs in *Hengelo*, van Landhandel en fabrieken hand aan hand. Een straatweg tusschen *Zwolle*, *Deventer* en *Groningen* kan de provincie niet dan hoogst voordeelig zijn. Mogt er ook een tusschen *Enschede* en *Zwolle* of *Deventer* komen! Doch in geen gewest der oude republiek was de toenemende welvaart, die zelfs de *Fransche* heerschappij had doorgestaan, voor de overstroming van 1825 en de ziekte van 1826, zoo zichtbaar als in *Friesland* en *Groningen*. Ook is de uitvoer van boten en andere waren uit die gewesten naar *Engeland*, meestal over *Harlingen*, zeer aanmerkelijk toegenomen, en wij weten van goeder hand, dat eens te *Londen* 22,000 vaten *Vriesche* boter op éenen dag verkocht werden. Men schrijft dit aan het betere, althans lichtere *Vriesche* vaatwerk toe. Ook granen, turf, aardappelen worden in dit vruchtbare land geteeld. De twee heillooze gebeurtenissen, waaryan wij spraken, hebben wel onbeschrijfelijk veel nadeel gedaan, doch daar de milde hand onzer landgenooten den eersten in zoo verregelijkend heeft, dat de overgeblevene schade nog geen vierde der opgave bedraagt, zoo begrijpt men ligtelijk, dat het rijke en gezegende *Vriesland* die thans te boven is, gelijk ook de ziekte nog wel op vele plaatsen zeer blijkbare sporen heeft achtergelaten, maar toch door 's Hemels goedheid dit jaar is weggebleven, zoo dat men hoop heeft, dat de nog overgeblevene ziekte en zwakken allengskens herstellen zullen. *Groningeland* en *Friesland* vertoonen voort niet alleen welvaart, maar ook door de voortreffelijke schoolinrichtingen en de eigene werkzaamheid van den landman ook in de verbetering van zijn vak, eene hooge mate van beschaving ten platten lande. *Vriesland*, *Overijssel* en *Drenthe* deelen voort

Vervolg van de ARNHEMSCHE COURANT, van Dingsdag den 16. October 1827.

OPENING VAN DE ZITTING DER STATEN-GENERAAL.
te GRAVENHAGE, den 15. October.
Vereenigde Zitting der beide Kamers.

De leden van de Tweede Kamer zich te twaalf ure in hunne gewone zaal voor de openbare vergaderingen vereenigd hebbende, voegden zich achtervolgens bij dezelve de leden der Eerste Kamer, H. H. Exc. de Ministers en de hoofden van algemeen bestuur. Omtrent half een ure plaatste zich Z. Exc. de Minister van Staat, graaf de Thiennes de Lombise, op den voorzittersstoel en verklaarde de zitting geopend.

Zijne Exc. bragt vervolgens ter kennis der vergadering een koninklijk besluit, houdende zijne benoeming tot Voorzitter der Eerste Kamer, gedurende de zitting van de Staten-Generaal voor dit jaar, en benoemde eene commissie, bestaande uit de leden der beide kamers, om Z. M. den Koning te ontvangen en binnen te geleiden.

Te één ure, werd Z. M. de Koning, vergezeld van HH. KK. HH. den Prins van Oranje en Prins Frederik der Nederlanden, en gevolgd van Hoogstedelijken, koninkliken kansliëren, adjudanten en pages, door de commissie van H. H. Ed. Mog. binnen geleid.

De Koning plaatste zich op den troon, hebbende aan de rechterhand Z. K. H. den Prins van Oranje en aan de linkerhand Z. K. H. Prins Frederik, terwijl de overige personen van het gevolg des Konings zich achter Z. M. en ter beide zijden van den troon scharen. Eene diepe stilte heerscht in de zaal, welke het luisterrijkste aanzien oplevert.

Z. M. opent de zitting met de volgende aanspraak in de landtaal:

EDTEL MOGENDE HEEREN!

« Ik mag, bij voortdurend, het genoeg onder vinden, bij het openen « dezer Vergadering, aan U Edel Mogenden, mede te deelen, dat Onze « Buitenslandsche betrekkingen met alle Mogendheden, door wederkerige « en welwillende vriendschap, op eene gewenschten voet zijn onder- « houden.»

« Mijne zorgen zijn bestendig daarheen gericht, om die betrekkingen « dienstbaar te maken tot bevordering van het welzijn en de belangen Mij- « ner onderdanen.»

« De hoop, welke ik aan Uwe Vergaderingen in het vorige jaar be- « trof, dat zij een goede schikking, omtrent de aangelegenheden der « Koninklijke Landmacht, met den Pauselijken Stoel zoude kun- « nen getroffen worden, heeft zich verzeerlijkt. De onderhandelingen « dezer zake, hebben, van wederzijde, het kenmerk gedragen van een op- « recht verlangen, om dit gewichtige onderwerp tot onderling genoeg te « regelen, en zijn gelukkiglijk besloten door eene, te Rome geteekende « en thans bekrachtigde, overeenkomst, welke aan U Edel Mogenden « zal worden medegedeeld.»

« Het voorbehoud, onder welk de afkondiging der Bulle, bij die gele- « genheid door den Paus uitgegeven, nopens de nitlogging dezer overeen- « komst, door Mij vergund is, bevat den waarborg, welke Lands wet- « ten noodzakelijk maakten.»

« Het verkeer van scheepvaart en handel, met de Vereenigde Staten « van Noord-Amerika, zal aan de Nederlanden, door de Middelen « welke de handhaving verzekeren, welke nu reeds is in aanvang « gebragt, en welke de ratificatie zullen zijn uitge- « wisseld, zal deze overeenkomst aan U Edel Mogenden worden kenbaar « gemaakt.»

« De beletselen, welke tot hiertoe de Nederlandsche scheepvaart ver- « hinderden, om, in de Zweedsche havens, andere dan eigene voort- « brengelen in te voeren, zijn, door eene beschikking van den Koning « van Zweden en Noorwegen, voorloopig opgeheven. Eene wederkeri- « gige bepaling, waarvan het ontwerp reeds in gereedheid is, zal, dien « ten gevolge, door Mij, eerstdaags, aan U Edel Mogenden worden « voorgesteld.»

« Onze handel neemt in het algemeen toe.»
« Onze Scheepsbouw heeft groote ontwikkeling verkregen.»
« De Landbouw beurt zich meer en meer op.»
« De voortgang van onze mijnen wordt met nadruk doorgezekt.»
« Het Landbouw maakt gestadige vorderingen, en wedijvert, met « moed en volharding, tegen de algemeene mededinging, zoo op de « markten van Europa, als in andere werelddelen. Zelfs zijn eenige, « te voren in dit Rijk niet bestaende, takken van Nijverheid, herwaarts « overgebragt.»

« Het vertier van de voortbrengelen onzer volksvijlt zal dan aller- « meest verzekerd worden, wanneer handelaar en fabrickant dezelfde lijn « trekken en hunne middelen vereenigen, tot behartiging van hunne ei- « gene belangen en van de algemeene welvaart tevens.»

« De onderscheidene gedeelten der Nationale Visscherij, worden met « afwisselend geluk gedreven.»

« De ziekte, welke op het einde van het vorige jaar, met ongewone « hevigheid, in sommige onzer provincien heerschte, is, door gepaste « maatregelen, dank zij de goede Voorzienigheid, grootelijks verminderd. « De zijne middelen daargesteld tot wegneming der oorzaken, die de ver- « spreiding dier ziekte kunnen bevorderd hebben.»

« De werken, tot voltooiing en vermeerdering van nuttige land- en wa- « ter-communicatien, worden overal met kracht voortgezet, en doen der- « zelfde groten invloed op de ontwikkeling van alle bronnen van het « volksbestaan, meer en meer ondervinden.»

« De instellingen van het onderwijs blijven aan het oogmerk beantwoor- « den; zij ontvangen, van tijd tot tijd, die uitbreiding en wijziging, wel- « ke de wetenschappen behoefte vordert.»

« De bloei der schone kunsten wordt door alle gepaste middelen be- « vordert.»

« De onlusten op Java hebben een meer geruststellend aanzien ver- « kregen; het hoofd der opstandelingen is, achtervolgens, door menige « zijner medestanders verlaten geworden. Het enkel vooruitzicht op de « van hier gezondene versterking der krijgsmagt, waarvan een groot ge- « deelte sedert is aangekomen, heeft, volgens de laatste berigten, eenen « gunstigen indruk voor het Nederlandsche gezag, op de mitelingen ge- « maakt. In deze gesteldheid van zaken, is het Mij voornemen, aan « U Edel Mogenden, nog eene buitengewone te bevestiging voor die « kolonie voor te dragen, welke, voor het oogmerk, geene andere, dan « de reeds door U Edel Mogenden gewaarborgde, opheffing zal vorderen.»
« De ondervinding heeft Mij de overtuiging gegeven, dat onze West- « Indische bezittingen, inagelijks eenige bijzondere voorziening behoeven,

« tot bevordering van derzelve welvaart, in verband met de belangen « van het Moederland. Een Commissaris-Generaal wordt door Mij den « waarts gezonden, voorzien van de vereischte voorschriften, om aldaar « een eenvoudig en min kostbaar bestuur in te voeren, en om aan reeds « vroeger uitgevaardigde besluiten de rigting te geven, welke in derzel- « ver bedoeling ligt, doch, door verschillende omstandigheden, tot nu « toe niet gevolgd is.»

« De onderscheidene takken van 's rijks ontvangsten hebben, in de « loopende jaar, over het geheel, volkomen aan de verwachting beant- « woord.»

« Het ontwerp eener meer juiste en geëvenredigde verdeling der grond- « lasten, in Uwe laatste vergadering onderzocht, is, op het verzoek van « U Edel Mogenden, nader overwogen. Mij voornemen is thans, met « grotere uitbreiding der kadastrale schattingen af te wachten, alvorens « de bepaalde regeling van dit belangrijk onderwerp, voor het vervolg, « voor te stellen. Intusschen vordert de billijkheid, dat die provincien, « welker over-belasting genoegzaam erkend is, eene tijdelijke verlichting « ondervinden, en ik mag dus, met gerustheid, op Uwe medewerking « rekenen tot het daarstellen van een maatregel, welke met die bedoe- « ling ter tafel van U Edel Mogenden zal worden gebragt.»

« De nog bestaande inrigting der loterijen is, bij ondervinding, geble- « ken, nu en dan, aanleiding tot verkeerdheden te geven, en eene schaa- « delijken invloed uit te oefenen op de zedelijkheid der ingezetenen; met « den aanvang van het volgend jaar, zal, door gepaste wijzigingen, in « die gebreken worden voorzien.»

« Het strekt Mij tot genoegen, aan U Edel Mogenden 'de verzekering « te kunnen geven, dat, hoezeer de geldelijke toestand der overzeesche « bezittingen de begroting van het volgend jaar met meerdere uitgaven « bezwaart, en de veranderde instelling der loterijen eene vermindering « van inkomsten moet doen vooruitzien, er geene buitengewone opoffe- « ringen van Mijne beminde onderdanen zullen behoeven te worden ge- « vraagd.»

« De wettelijke beschikking, in Uwe vorige vergadering genomen, no- « pens de samenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie, « zal, in de tegenwoordige, hare volledigheid kunnen erlangen, door « de bepaling der geregeldde kantons, waaraan het koninkrijk zal worden « verdeeld.»

« Het Wetboek op het Strafrecht, reeds vroeger, Mijnenwege, aan « de leden der Staten-Generaal medegedeeld; zal, inagelijks in deze zit- « ting aan de beraadslaging van U Edel Mogenden worden onderwor- « pen, gelijk mede dat op de Manier van procederen in Burgerlijke « zaken.»

« Ik voede zelfs de hoop, dat ook de wet op de Wijze van procederen « in strafzaken, aan U Edel Mogenden zal kunnen worden aangeboden, « waarmede dan het geheele samenstel der wetgeving, bij de grondwet « voorgeschreven, zal zijn voltooid.»

« De menigvuldige gewichtige onderwerpen, bij die wetten met zorg be- « handelt, uit den aard der zaak, gelegenheid geven tot onder- « scheidene wijzen van beschonwing, en aan U Edel Mogenden, in « Uwe tegenwoordige zitting, eenen grooten omvang van moeijelijke « werkzaamheden verschaffen. Aan de goede en heilzame uithoofden « derzelve voor het Vaderland kan ik niet twylen. Bevestigd in « Onze liefde voor hetzelve en in Onze zucht tot behartiging van het « welzijn Onzer landgenooten, zullen Wij niet te kort schieten in het ge- « meen overleg der middelen, die daartoe, onder den Goddelijken zegen, « leiden kunnen.»

Na het eindigen dezer aanspraak verlieten de Koning en de Koninklijke Prinsen, met Hoogstderzelve gevolg, de zaal, wordende door de commissie uitgeleid, welke, in de zaal teruggekeerd zijnde, door den voorzitter wordt bedankt, waarna de vergadering uiteen gaat.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal morgen bijeen komen, om de geloofsbrieven der nieuwe leden te onderzoeken en om de lijst der drie kandidaten voor het voorzitterschap op te maken.

SPANJE.

Puigcerda, den 6. October. Gisteren morgen is hier een dekreet van den Koning van Spanje ontvangen, waarbij de *agraviados* (misnoegden) gelast worden, om binnen 24 uren de wapens neder te leggen, met bedreiging van de doodstraf, indien zij weigeren aan dien last te voldoen.

Dit dekreet is door onzen voormaligen gouverneur, die te Bourg-Madame, in Frankrijk, was, ter kennis gebragt van *Mariano Vilela*, het opperhoofd der rebellen binnen deze stad. Gisteren avond hebben zij daarop onze stad ontruimd en den weg naar Vich ingeslagen, waar zij, zoo als men zegt, de wapens zullen nederleggen. Alle ingezetenen, die de stad verlaten hadden, zijn naar hunne huizen teruggekeerd, en alles is op de beste wijze afgeloopen. Het hoofd des stedelijken bestuurs, die gemeene zaak met de rebellen had gemaakt, is naar de Fransche grenzen gevlugt, doch eenige ingezetenen zijn hem op de vlucht gevolgd en hebben hem eene som van 12,000 franken ontvoerd, welke hij zich toegeëigend had.

Uit Reus, bij Taragona, wordt gerust, dat eene groote afdeeling opstandelingen gereinigd had, aan de bevelen des Konings te gehoorzamen; dat zij daarop door koninklijke troepen, onder bevel van drie generaals, scherp zijn vervolgd en overwonnen geworden, met uitzondering van 600 man, die hun heil in de vlugt hebben gezocht, en daarna te Taragona zijn gekomen, om de wapens neder te leggen.

Het middelpunt des oproers is tegenwoordig in de omstreken van Manresa. Daar is het volk in hevige gisting en de verbittering is er groot.

Barcelona, 3. October. Op Zondag den 30. September is eene bende van 600 à 800 rebellen te St. Andre de Palomar, een dorp op eene mijl afstands van Barcelona, gekomen en heeft er eene geldigting gedaan. Een detachement is hetzelfde komen doen te Colot, een klein dorp op eene halve mijl afstands en onder het geschut van het fort Pean dezer stad. De kommandant van het fort heeft zijne poorten moeten sluiten. Een troep *agraviados* heeft eenige burgers der stad tot bij de glaxis durven vervolgen. Men liep op de wallen om hen te zien. De Fransche kommandant liet een regiment van linie en een eskadron jagers met twee stukken geschut uitrukken, waarop de rebellen zich dadelijk verwijderden. Sedert worden dagelijks eenige troepen in den omtrek rondgezonden, om de bewegingen der rebellen gade te slaan. Een aantal huizen is genomen om de wapens neder te leggen en van de amnestie gebruik te maken.

Dear Mother
I received your letter of the 17th and was glad to hear from you. I am well and hope these few lines will find you the same.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

Dear Mother
I received your letter of the 17th and was glad to hear from you. I am well and hope these few lines will find you the same.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.

I have been thinking of writing to you for some time but have been so busy that I could not find time.

I hope you are all well and happy. I would like to see you very much.

I have not much news to write at present. The weather here is very pleasant now, after the hot summer we have had.